

KATILIM BANKALARINA YÖNELİK YATIRIMCI ALGISI: ÇORUM İLİ ÖRNEĞİ

S. Öznur SAKINÇ¹

Fatma POYRAZ²

Atıf/©: Sakinç, S. Öznur ve Poyraz Fatma (2018). Katılım Bankalarına Yönelik Yatırımcı Algısı: Çorum İli Örneği, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 11, Sayı 1, Haziran, ss. 433-454

Özet: Katılım Bankacılığı faizli sistem yerine kâr- zarar esasına göre çalışan bir sistem üzerine kurulmuş bulunmaktadır. Bu sistemi faizli sistemden ayıran en önemli farklardan biri, yatırım yapılırken bu yatırımdan elde edilecek getiri düzeyinin belli olmamasıdır. Tasarruflarını inançları doğrultusunda kullanmayı tercih eden yatırımcı kesimi genellikle tasarruflarını bu sistemde değerlendirmeyi tercih etmektedir. Türkiye’de Katılım Bankaları’nın pazar payı sektörde %5 seviyesinde bulunmaktadır. Katılım bankası yatırımcısını etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörlerin başında katılım bankalarının İslami şartlara uygunluğu, nakit para yerine makine/malzemenin verilmesi, kâr zarar ortaklığı esasına göre çalışması gibi konular yer almaktadır. Bu çalışma, tasarruflarını Katılım Bankasında değerlendiren yatırımcıların, bu bankaları seçme nedenlerini araştırmak amacı ile yapılmıştır. Bu nedenleri araştırmak için yüz yüze anket yöntemi uygulanmıştır. Çalışmanın verileri Çorum il merkezindeki Katılım Bankası müşterilerine uygulanan anketlerden elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda bu bankaların İslami şartlara uygun olması, daha güvenilir bulunması, kredi ve geri ödeme imkânlarının diğerlerine oranla daha avantajlı olması gibi nedenlerle tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Faizsiz Finans, Faizsiz Bankacılık, Katılım Bankası, Müşteri Algısı

Makale Geliş Tarihi: 28.02.2018 / Makale Kabul Tarihi: 08.06.2018
Bu makale Turnitin programında kontrol edildi. This article was checked by Turnitin.

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu,
e-posta: oznursakin@gmail.com. ORCID: 0000-0002-0806-3263.

² Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi,
e-posta: 16fatmapoyraz@gmail.com

Investor Perception Towards Participation Banks: Example Of Çorum Province

Citation/©: Sakinç, S. Öznur ve Poyraz Fatma (2018). *Investor Perception Towards Participation Banks: Example Of Çorum Province*, Hitit University Journal of Social Sciences Institute, Year 11, Issue 1, June, pp. 433-454

Abstract: *Participation Banking is based on a profit-loss system rather than a interest-based system. One of the most important differences that distinguishes this system from the interest rate system is that the level of return to be obtained from this investment is not clear when invested. Investors who prefer to use their savings in line with their beliefs generally prefer to evaluate their savings in this system. Participation Banks in Turkey has a market share of 5% in the sector. There are many factors that affect the investor of the participation bank. At the beginning of these factors, participation banks are in compliance with Islamic conditions, giving machine / material instead of cash, working according to the principle of profit sharing partnership. This study was conducted with the aim of investigating the reasons for investors evaluating their savings in the Participation Bank. Face-to-face survey method was applied to investigate these reasons. The data of the study were obtained from the questionnaires applied to the Participation Bank of the Çorum province center. The obtained data were analyzed by SPSS program. As a result of the analysis, it has been seen that these banks are preferred due to Islamic conditions, more reliable, and credit and repayment opportunities are more advantageous than others.*

Keywords: *Interest Free Financing, İslamic Banking, Participation Banking, Customer Perception.*

I. GİRİŞ

Faizsiz bankacılık; “Fon toplama ve fon kullandırma faaliyetleri ile diğer bütün bankacılık işlemlerinde faizin kullanılmamasıdır. Parasal işlemlerle mal ve hizmet hareketlerinin birbirine sıkı sıkıya bağlandığı, her para hareketinin mutlaka bir mal veya hizmete karşılık geldiği; gelirin kâr ve zarar ortaklığı esasına göre bölüştüğü finansal sistemdir” olarak tanımlanır (TKBB, 2018).

Kâr ve zarara katılmayı esas alan “faizsiz bankacılık” 20. yüzyılda Müslümanların yaşamış olduğu toplumlarda yani İslam ülkelerinde görülmeye başlamıştır. Fakat “faizsiz bankacılık” alanında yapılan

çalışmalara ilk olarak 1930-1940'dan sonraki yıllarda rastlanmaktadır (Kaya, 2012; 160).

Katılım bankalarının tercih edilme nedenlerinden olan faizin haram olması başlıca tercih sebebi olarak kabul edilmektedir. Bu bankalar yatırımlarını faizsiz sistemde değerlendirmek isteyen kişilere ürün ve hizmet çeşitliliği sunmaktadır. Bu bankalar özellikle Arap ülkelerindeki fon akışını sağlamada ve yine genellikle Müslüman kesimin yastık altında duran atıl fonlarını değerlendirmede öncü rol oynamaktadır. Faizsiz bankacılığın ortaya çıkmasında dini nedenlerin başta gelmesinin nedeni ise küresel ekonomide faizsiz bankacılık sisteminin genel adının İslami Finans olarak yer almasıdır. Kur'an-ı Kerim'de ve Hz. Muhammed (SAV)'in hadislerinde faizin (riba) kesin dille yasaklanmaktadır. Bunun yanında yatırım yaparken sosyal ve iktisadi nedenlerde dini nedenleri takip etmektedir. Faizin sınıflar arasında eşitsizliğe neden olmasının, yatırımları olumsuz yönde etkilediğini görülmektedir (Emeç, 2014; 1).

Türkiye'de Katılım Bankaları, Katılım Bankacılığı adı altında kurulmadan önce 1985 yılında Özel Finans Kurumları olarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

II. FAİZSİZ BANKACILIĞI ORATAYA ÇIKARAN NEDENLER

A. Dini Nedenler

İnsanlar yatırım yaparken sadece maddi nedenlerden etkilenmez manevi nedenlerde yatırımlarına yön vermede etkili olmaktadır. Kişiler manevi olarak genellikle dini kaynakları yol gösterici rehber olarak görmektedir. İslam dininin faize karşı tutumu, kesin bir dille karşı çıkmak hatta kaldırma yönünde olmuştur (Şahin, 2007; 20).

Kur'an-ı Kerimde faiz dört sure'de geçmektedir. İlk inen ayette, faizin kötülüğüne dikkat çekilmiş, arkasından buna rağmen buna karşı gelenlerin durumuna değinilmiştir. Son olarak da yasaklanmış ve kesin suretle yasak olduğuna vurgu yapılmıştır (Kaya, 2012; 151).

B. Sosyal Nedenler

Toplumda yaşayan bireyler arasında sosyal adaletsizliğin olması o toplumda huzursuzluk, mutsuzluk gibi olumsuz olguların oluşmasına neden olmaktadır. Sosyal adaleti sağlayabilmek için zengin ile fakir arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve aradaki farklılığın olabildiğince kapatılması gerekmektedir. İşte faizsiz bankacılık ya da faizsiz sistem bu zengin kesimin servetlerine servet katlamalarını engellemede faydalı olacak bir kurum olarak ortaya çıkmaktadır (Şahin, 2007; 22).

Sonuç olarak her şekilde taraflar arasında bir hakkaniyetin sağlanması hedeflenmektedir. Durum böyle olunca faiz hem sınıflar arasındaki gelir farklılığını daha da büyütmede, sosyal dengeyi bozmakta aynı zamanda sosyal dayanışma ve birlikte bir iş yapmayı engellemektedir. Faizin yasaklanmasının toplum için faydalı olacağı ifade edilmektedir (Emeç, 2014; 3).

C. Ekonomik Nedenler

Faizsiz bankaların ortaya çıkmasında ekonomik nedenler dini ve sosyal nedenlerden ayrı olarak düşünülmemektedir. Faizsiz bankaların sosyal sorumluluk ve risk üstlenme gibi önemli prensipleri bulunmaktadır. Bu prensiplerde ekonomik hayatta faizsiz bankaların önemini artırmaktadır. Faizsiz bankacılıkla beraber ortaya çıkan yeniliklerin, ekonomik kalkınmayı ve toplumun hem sosyal hem de maddi refahının artması yönünde önemli etkileri bulunmaktadır (Şahin, 2007; 24). Bu etkilerin yanında faiz nedeniyle yatırım yapmak istemeyen kesimi de mali sisteme katarak hem bu kesimin ihtiyaçlarının giderilmesini sağlamış hem de mali sistemin büyümesine katkı sağlamış olmaktadır (Şahin, 2014; 3).

III. DÜNYA'DA FAİZSİZ BANKACILIK

Bir finansman kurumu olarak Faizsiz Bankacılığın dünyada ilk uygulaması 1963 yılında Mısır Arap Cumhuriyeti'ndeki Mit- Gamr kasabasında devlet başkanı Cemal Abdül Nasır döneminde bütün bankaların devletleştirilmesine karşı olarak ortaya çıkmıştır (Sümer ve Onan, 2015; 298). Faizsiz bankacılık alanında ilk denemelerin arasında 1975 yılında Dubai'de kurulan Dubai Islamic Bank (Dubai İslam Bankası) da gösterilmektedir (Özgür, 2007; 43). Lüksemburg'da 1987'de Islamic Banking System International Holding S.A. ilk İslam bankası olarak kurulmuştur. Bununla birlikte Danimarka'da International Islamic Bank of Denmark bankası kurulmuştur (Şahin, 2007; 39-40).

Dünyada "İslami Bankacılık" olarak adlandırılan "faizsiz bankacılık" 1983 yılında Özel Finans Kurumu adıyla başlamış ve bu yıldan itibaren büyüme sürecine girmiştir. 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz sonrası bankaların iflas etmesi ve bu krizden en az etkilenen bankaların faizsiz bankaların olması "faizsiz bankacılığı" finans gündeminin içinde yer almasına neden olmuştur. Tarihsel gelişim olarak faizsiz bankacılık kendi inançları doğrultusunda borç almak, tasarruflarını yatırım için değerlendirmek isteyen kişilerin talepleri doğrultusunda yaygınlık kazanmaktadır (Sarı, 2010; 36).

IV. TÜRKİYE'DE FAİZSİZ BANKACILIK

Türkiye’de faizsiz bankacılığın adımları 1970’li yıllarda atılmıştır. Faizsiz bankacılık fikrinin gelişmesinde dışarıdan gelen işçilerinde etkisi büyük olmuştur. Türkiye için önemli bir döviz kaynağı olan bu işçilerin, faizli sisteme karşı uzak durması ve ellerindeki tasarrufları değerlendirmek için faizsiz bir sistemi tercih ediyor olmaları faizsiz bir sistemin gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu nedenle, tasarruflarını faizsiz sistemde değerlendirmek isteyen yatırımcılar ile küçük ve orta büyüklükteki işletmelere hizmet vermek amacıyla 1975 yılında kurulan ve faaliyetine 1978’e kadar devam eden Devlet Sanayi İşçi Yatırım Bankası (DESİYAB)’ın kurulması faizsiz bankacılık için en etkili adımlardan birisi olmuştur (Kaya, 2012;167).

Türkiye’de bununla birlikte “faizsiz bankacılık sistemine” geçiş ile ilgili çalışmalara başlanılmıştır. 1980’li yıllarda dışa açık ekonominin benimsenmesi ve liberalleşme sürecinin gerçekleşmesiyle faizsiz bankacılığa geçiş hızlanmıştır. İslam Kalkınma Bankası kurucularından olan ve bu sayede faizsiz sistemle tanışan Türkiye, 1984 yılında bu bankadaki sermaye payını artırarak hem en büyük ortaklık haline gelmiş hem de Yönetim Kurulu’nda sürekli olarak üye bulundurma hakkını elde etmiştir. Böylece İslam ülkeleriyle ilişkiler daha iyi bir seviyeye ulaşmıştır ve de en önemlisi dünya ekonomisi için de önemli olan Arap ülkesi fonlarının ülke ekonomisine akış hızında ve hacminde artış sağlanmıştır (Kaya, 2012;167).

Katılım bankaları faizi kullanmak istemeyen kesimin finansman hizmetlerini karşılamak, tasarruflarını değerlendirmek maksadıyla ortaya çıkan modern anlamda bankacılık hizmetlerini yerine getiren faizsiz sistem esaslarına dayanan finansal kuruluşlardır (Erdaş,2015;84). Katılım bankacılığının ülkemizdeki gelişimi 1985 yılı sonrasında olmaktadır. Özel Finans Kurumları (ÖFK) adı altında faaliyet gösteren katılım bankacılığının 16.12.1983 tarih 83/7506 sayılı 70 sayılı Bankalar Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname ile ilk temeli atılmıştır. İsimde yer alan “özel” kelimesi, kurulmuş olan şirketlerin kamusal değil özel olduğunu, “finans” ibaresi ise bu kurumların finansal piyasaların bir aracı kurumu olduğunu ifade etmek için seçilmiştir (Kaya, 2010; 41).

İlk kuruldukları zaman ÖFK’lar Bankalar Kanunu kapsamı dışında tutulmuştur. 1999 yılında çıkarılan Resmi Gazete’de yayınlanan 4491 sayılı Kanun ile Özel Finans Kurumları da 4389 sayılı Bankalar Kanunu kapsamına dâhil edilmiştir. Ancak o yıllarda, uluslararası literatür de bu kurumların isim olarak tam anlamıyla banka sektörünü yansıtmaması bir

anlam karışıklığına neden olmaktadır. Daha sonra Özel Finans Kurumları Bankalar Kanunu kapsamına girmesiyle anlam karışıklığı giderilmiştir. 2001 yılında yaşanan kriz ve bunun devamında da yanlış yönetim nedeniyle İhlas Finans Kurumu Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından faaliyeti durdurulmuştur. Bunun üzerine BDDK tekrar düzenleme yaparak 20 Eylül 2001 tarih ve 24529 sayılı Resmi Gazete ile “Özel Finans Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik” i yayımlamıştır. Bu yönetmelikle birlikte Özel Finans Birliği bünyesinde, “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu” benzeri “Güvence Fonu” oluşturulmuştur ve 2005 yılında Özel Finans Kurumları Katılım Bankası adını alarak faaliyetlerine devam etmiştir. Bu nedenle katılım bankacılığı, klasik bankacılık sistemi haricinde geliştirilen yeni bir sistemdir. Konvansiyonel banka sistemi ise katılım bankacılığında çok daha eski faizle çalışan bir sistemdir.

Türkiye’de katılım bankaları bir birlik altında toplanmaktadır. Bankacılık Kanunu gereğince kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluş olan Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB)’nin 2017 yılı itibariyle pazar payı %5’tir. Katılım Bankalarının temel hedefi 2025 yılı itibariyle pazar payını % 15 seviyelerine ulaştırmaktır. Bu sektörün ürün ve hizmet yönünden dünya çapında belirli bir kabul görmürlük seviyesine gelmesini sağlamaktır (TKBB, 2018).

TKBB’nin uluslararası ilişkiler anlamında, İslami Araştırma ve Eğitim Enstitüsü (IRTI) ile karşılıklı çıkar esaslarını gözetken faizsiz bankacılık esaslarına dayanan bir anlaşması vardır. Bunun yanında bir de uluslararası anlamda değer gören Malezya İslami Bankalar Birliği (AIBIM) ile de anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşmalar ülkeler arası fon aktarımlarında ülkeler arası karşılıklı menfaat esasına dayalı yapılmaktadır (TKBB, 2018).

V. TÜRKİYE’DEKİ KATILIM BANKALARI

Türkiye’de faaliyette bulunan beş adet katılım bankası bulunmaktadır. Bu bankalar; Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş., Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş., Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş., Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ve Vakıf Katılım Bankası’dır.

A. Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.

Albaraka Türk Katılım Bankası olarak, Türkiye’de faizsiz bankacılığa öncülük ederek 1984’ te kurulmuştur. Ancak 1985’te aktif olarak hizmet vermeye başlamıştır. Ortadoğu’nun güçlü sermayedarlarından olan Albaraka Bankacılık Grubu (ABG), İslam Kalkınma Bankası (IDB) ile Türk

ekonomisine yarım yüzyıldan fazla hizmet veren yerli bir sanayi grubunun öncülüğünde kurulan bir katılım bankası olarak, Türkiye faaliyetini 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na uygun olarak sürdürmektedir (Albaraka, 2018).

B. Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.

Kuveyt Türk'ün temelleri, Kuveyt merkezli Kuwait Finance House tarafından 1989 yılında atılmıştır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 28 Şubat 1989 tarihli izniyle ve "Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumu A.Ş." unvanıyla, 31 Mart 1989 tarihinde Özel Finans Kurumu adı altında faaliyete başlamıştır. 2006 yılında ise Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. (Kuveyt Türk) adını almıştır (Kuveyt Türk, 2018).

C. Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.

Türkiye Finans; %100 yerli sermayeli ilk özel finans kurumu olarak 1991 yılında, Anadolu Finans ile 1985-2001 yılları arasında Faisal Finans Kurumu adıyla ve Family Finans ile 2005 yılında bu kurumların bir araya gelmesiyle kurulmuş bulunmaktadır. 2008 yılında, The National Commercial Bank (NCB) tarafından hissesi satın alınan Türkiye Finans Katılım Bankası, 2008 yılı sonrası büyük anlamda gelişim göstermiştir. Beş ülkede yatırımları bulunan, Suudi Arabistan'ın ilk ve en büyük bankası NCB'nin %67.03 hissesine sahip olduğu bu banka, katılım bankaları arasında güçlü bir portföye sahip konumdadır (Türkiye Finans, 2018).

D. Ziraat Katılım Bankası A.Ş.

Ziraat Katılım Bankası; tamamı T.C. Hazinesi tarafından ödenmiş sermayesi ile 29 Mayıs 2015 tarihinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun izniyle kurulmuştur. 2015 yılında faaliyet izni alarak kurumsallaşarak faaliyetine başlamıştır. Yeni kurulmasına rağmen müşteri sayısını kısa sürede artırmayı başarmıştır. (Ziraat Katılım, 2018).

E. Vakıf Katılım Bankası A.Ş.

Vakıf Katılım Bankası Türkiye'de katılım bankası olarak kurulmuş olan en son bankadır. Vakıf Katılım 2015 yılında kurulmuş bulunmaktadır. Sermayesinin tamamı T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğüne, Bayezid Han-ı Sani Vakfına, Mahmut Han-ı Evvel Bin Mustafa Vakfına, II. Mahmut Vakfına ve Murat Paşa Vakfı'na aittir. Katılım bankalarının en genç üyesi olmasına rağmen 2016 yılında yayınlanan faaliyet raporlarına göre şube sayısı 30'a ulaşmaktadır. (Vakıf Katılım, 2018).

VI. METODOLOJİ VE UYGULAMA

Katılım bankasına yönelik yatırımcı algısı Çorum ili örneğinde yapılan alan çalışmasında yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Anket demografik bölüm hariç olmak üzere 21 sorudan oluşmaktadır. Çorum merkezde 5 katılım bankası bulunmaktadır. Bu 5 katılım bankası yatırımcısı olan 100 kişiye anket uygulanmıştır. Anket uygulaması sonucu elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 1: Yaşınız

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K. Yüzde
18-27	18	18,0	18,0
28-35	25	25,0	43,0
36-44	36	36,0	79,0
45 yaş ve üzeri	21	21,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Araştırma sonuçlarına göre ankete katılan katılımcıların %18'i 18-27, %25'i 28-35, %36'sı 36-44 ve %21'i ise 45 yaş ve üzeri arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Aylık Gelir

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
500-1500 TL	12	12,0	12,1
1501-3000 TL	25	25,0	37,4
3000-5000 TL	43	43,0	80,8
5000 TL ve üz.	20	20,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcıların, %12,1'i 500-1500 TL, %25,3'ü 1501-3000 TL, %43,4'ü 3000-5000 TL ve % 19,2'si 5000 TL ve üzeri aylık gelire sahip olmaktadır.

Tablo 3: Cinsiyet

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
Kadın	16	16,0	16,0
Erkek	84	84,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Ankete katılan bireylerin, %16'sı kadın, %84'ü erkek katılımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 4: Medeni Durum

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
Bekar	30	30,0	30,0
Evli	70	70,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcıların %30'u bekar, %70'i evlidir.

Tablo 5: Eğitim Durumu

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
İlköğretim	15	15,0	15,2
Ortaokul	11	11,0	26,3
Lise	26	26,0	52,5
Ön Lisans	18	18,0	70,7
Lisans	26	26,0	97,0
Lisansüstü	2	2,0	99,0
Doktora	2	2,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Ankete katılan katılımcıların %15'i ilköğretim, %11'i ortaokul, %26'sı lise, %18'i ön lisans, %26'sı lisans, %2'si lisansüstü ve %2'si doktora mezunudur.

Tablo 6: Çalışma Durumu

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
Evet	87	87,0	87,0
Hayır	13	13,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Ankete katılan katılımcıların %87'si çalışmakta, %13'ü çalışmamaktadır.

Tablo 7: Çalışma Alanı

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
Kamu	13	13,0	13,5
Esnaf	18	18,0	32,3
Sanatkâr	3	3,0	35,4
Serbest Meslek	27	27,0	63,5
Sanayici	3	3,0	66,7
Ev Hanımı	2	2,0	68,8
Özel Sektör	34	34,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcıların %13'ü kamu, %18'i esnaf, %3'ü sanatkâr, %27'si serbest meslek, %3'ü sanayici, %2'si ev hanımı ve % 34'ü özel sektörde çalışmaktadır.

Tablo 8: Katılım Bankacılığı Faizsiz Bankacılık Anlamına Gelmektedir.

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,0	1,0
Katılmıyorum	8	8,0	9,0
Kararsızım	6	6,0	15,0
Katılıyorum	75	75,0	90,0
Kesinlikle Katılıyorum	10	10,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankaları faizsiz bankacılık anlamına gelmektedir sorusu sorulduğunda, %9'u katılmıyorum, %6'sı kararsızım ve %85'inin katılıyorum cevabını vermiştir. Çoğunluk tasarruf sahiplerinin katılım bankalarının faizsiz banka adı altında yer aldığını bilmektedir.

Tablo 9: Katılım Bankalarının İslami Şartlara Uygun Olduğunu Düşünüyorum.

	Katılımcı Sayısı	Yüzde Dağılım	K.Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,0	3,0
Katılmıyorum	7	7,0	10,0
Kararsızım	13	13,0	23,0
Katılıyorum	66	66,0	89,0
Kesinlikle Katılıyorum	11	11,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarının İslami şartlara uygun old uğu ile ilgili soru sorulduğunda, %10'u olumsuz, %13'ü ise kararsızım cevabını verirken

%77'si olumlu cevap vermiştir. Tablodan da görüldüğü üzere katılımcıların %77'si tarafından katılım bankaları İslami şartlara uygun dur.

Tablo 10: Katılım Bankalarında Kredi Kullanımında Nakit Para Yerine Makine/Malzeme Verdiğini Biliyorum.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,0	1,0
Katılmıyorum	7	7,0	8,0
Kararsızım	10	10,0	18,0
Katılıyorum	68	68,0	86,0
Kesinlikle Katılıyorum	14	14,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarında kredi kullanımında nakit para yerine makine/malzeme verildiğini biliyorum sorusu sorulduğunda, %8'i bilmediğini, %10'u kararsız olduğunu ve %82'si bildiğini belirten cevaplar vermiştir. Verilen cevaplara bakıldığında katılımcıların %82'lik bölümü katılım bankalarının sadece nakit para üzerine çalışmadığını bilmektedir.

Tablo 11: Katılım Bankalarında Kredi Kullanımında Faiz Ödemelerinin Baştan Belli Olmadığını Biliyorum.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	13	13,0	13,0
Katılmıyorum	20	20,0	33,0
Kararsızım	23	23,0	56,0
Katılıyorum	35	35,0	91,0
Kesinlikle Katılıyorum	9	9,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarında kredi kullanımında faiz ödemelerinin baştan belli olmadığını biliyorum sorusu sorulduğunda %33'ü katılmadığını, %23'ü kararsız olduğunu, % 44'ü katıldığını ifade etmiştir. Katılım bankalarında faizin yer almadığını diğer konvansiyonel bankalardan farklı olduğunu kâr zarar esasına göre çalıştığı %44'lük bir oranda yatırımcılar tarafından kabul edilmektedir.

Tablo 12: Katılım Bankalarının Ürün Ve Hizmet Çeşitliliği Daha Fazladır.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	9	9,0	9,1
Katılmıyorum	26	26,0	35,4
Kararsızım	14	14,0	49,5
Katılıyorum	39	39,0	88,9
Kesinlikle Katılıyorum	12	12,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarının ürün ve hizmet çeşitliliğinin diğer bankalar göre daha fazla olduğu ile ilgili soru sorulduğunda % 35'i olumsuz, %14'ü kararsız, %51'i olumlu yanıt vermiştir. Yatırım yapanların yarısı katılım bankalarının diğer bankalara oranla daha fazla hizmet çeşitliliğinin olduğu yönünde cevap vermiştir.

Tablo 13: Tasarruflarımı Katılım Bankalarında Değerlendiririm.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,0	2,0
Katılmıyorum	6	6,0	8,0
Kararsızım	1	1,0	9,0
Katılıyorum	73	73,0	82,0
Kesinlikle Katılıyorum	18	18,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara tasarruflarını katılım bankalarında değerlendirip değerlendirilmediği ile ilgili soru sorulduğunda; %8'i değerlendirmediğini, %1'i kararsız olduğunu ve kalan %91'i değerlendirdiğini belirtmiştir. %91'lik gibi yüksek oranda müşteri kesimi, tasarruflarını katılım bankalarında değerlendirdiklerini ifade etmektedir.

Tablo 14: Katılım Bankacılığında Yapılan Yatırımlarda Kârla Beraber Zarar Etme İhtimalide Vardır.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,0	3,0
Katılmıyorum	13	13,0	16,0
Kararsızım	12	12,0	28,0
Katılıyorum	57	57,0	85,0
Kesinlikle Katılıyorum	15	15,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankacılığında yapılan yatırımlarda kârla beraber zarar etme ihtimalinin de olduğu ile ilgili soru sorulduğunda %16'sı ihtimal olmadığı, %12'si kararsız olduğu ve %72'si böyle bir ihtimalin olduğu yönünde cevap vermiştir. Katılımcıların %72'lik kısmı, kârla beraber zarar etme ihtimalinin de olmasına rağmen tasarruflarını bu bankalarda değerlendirmeyi tercih etmektedir.

Tablo 15: Diğer Bankacılık İşlemlerimi (Kredi Kartı, Havale Vb.) Bu Bankalarda Yaparım.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Katılmıyorum	10	10,0	10,0
Kararsızım	5	5,0	15,0
Katılıyorum	69	69,0	84,0
Kesinlikle Katılıyorum	16	16,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara diğer bankacılık işlemlerini (kredi kartı, havale vb.) de bu bankalarda yaptıkları ile ilgili soru sorulduğunda %10'u yapmadığını, %5'i kararsız olduğunu ve %85'i yaptığını belirtmiştir. Katılımcıların %85'i diğer bankaların sunduğu kredi kartı, havale işlemlerini de bu bankalarda gerçekleştirmektedir.

Tablo 16: Katılım Bankacılığı Ürünlerini İnançlarımdan Dolayı Tercih Ediyorum.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,0	3,0
Katılmıyorum	5	5,0	8,0
Kararsızım	7	7,0	15,0
Katılıyorum	64	64,0	79,0
Kesinlikle Katılıyorum	21	21,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankacılığı ürünlerini inançları nedeniyle tercih edip etmedikleri ile ilgili soru sorulduğunda %8'i bu nedenle olmadığını, %7'si kararsız olduğunu ve %85'i ise inancı nedeni ile olduğunu belirtmiştir. Bu tablodan bu bankaların tercih edilmesindeki en büyük faktörün İslami şartlara uygunluğu olduğu görülmektedir.

Tablo 17: Hangi Bankaların Katılım Bankacılığı Hizmeti Verdiğini Biliyorum.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,0	3,0
Katılmıyorum	4	4,0	7,0
Kararsızım	5	5,0	12,0
Katılıyorum	68	68,0	80,0
Kesinlikle Katılıyorum	20	20,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara hangi bankaların katılım bankacılığı hizmeti verdiğini biliyorum sorusu sorulduğunda %7'si bilmediğini, %5'i kararsız olduğunu, %88'i de bildiğini belirtmiştir. Katılımcıların %88'ini oluşturan çoğunluğu diğer katılım bankalarının isimlerini de bildiği görülmektedir.

Tablo 18: İki Tür Banka Arasında Seçim Yapmak Zorunda Kalırsam, Getirirlerinin İslami Şartlara Uygunluğuna Bakarak Tercih Yaparım .

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,0	2,0
Katılmıyorum	5	5,0	7,0
Kararsızım	6	6,0	13,0
Katılıyorum	63	63,0	76,0
Kesinlikle Katılıyorum	24	24,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara banka seçimi yaparken getirirleri İslami şartlara uygun olanını tercih etmesi ile ilgili soru sorulduğunda %7'si bakmadığını, %6'sı kararsız olduğunu, %84'ü baktığını belirtmiştir. Çoğunluğu oluşturan %84'lük kısım konvansiyonel ve faizsiz bankacılık olan katılım bankalarını tercih ederken İslami şartlara uygunluğuna göre karar vermektedir.

Tablo 19: Katılım bankalarını ev ve iş yerine yakınlığından dolayı tercih ediyorum.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	25	25,0	25,0
Katılmıyorum	35	35,0	60,0
Kararsızım	9	9,0	69,0
Katılıyorum	24	24,0	93,0
Kesinlikle Katılıyorum	7	7,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarını ev ve iş yerine yakınlığından dolayı mı tercih ettikleri ile ilgili soru sorulduğunda %60'ı olumsuz, %9'u kararsız, %31'i olumlu yanıt vermiştir. Katılım bankaları tercih edilirken ev ve iş yerlerine yakınlığının çok fazla önemsenmediği çıkmıştır.

Tablo 20: Katılım Bankacılığını Güvenilir Arkadaşlarımla Ya Da Çevrenin Tavsiyesiyle Keşfettim.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	18	18,0	18,2
Katılmıyorum	22	22,0	40,4
Kararsızım	4	4,0	44,4
Katılıyorum	43	43,0	87,9
Kesinlikle Katılıyorum	13	13,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankacılığını güvenilir arkadaşlarımla ya da çevrenin tavsiyesiyle keşfettim sorusu sorulduğunda %40'ı hayır cevabını verirken %4'ü kararsız olduğunu, %56'sı ise evet cevabını vermiştir. Katılımcıların yarısından fazlasını ifade eden %56'lık bir kısmı katılım bankalarını arkadaş ve çevrenin tavsiyesiyle tanımıştır.

Tablo 21: Müşteri Ve Hizmet Kalitesi (Hızlı, Etkin ve Hatasız Servis) Diğer Bankalara Göre Daha İyi Olduğunu Düşünüyorum.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,0	3,1
Katılmıyorum	8	8,0	11,2
Kararsızım	9	9,0	20,4
Katılıyorum	63	63,0	84,7
Kesinlikle Katılıyorum	17	17,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara müşteri ve hizmet kalitesinin (hızlı, etkin ve hatasız servis) diğer bankalara göre daha iyi olduğu ile ilgili soru sorulduğunda %11'i katılmıyorum, %9'u kararsızım, %80'i katılıyorum yanıtını vermiştir. Sonuç olarak %80'lik kısım diğer bankalara göre katılım bankalarının işlemlerin daha hızlı ilerlediğini belirtmektedir.

Tablo 22: Katılım Bankaları Uygunluk, Rahat Erişilebilirlik (Ör. Araç Park İmkânları, Konfor Vs.) Yönünden Diğer Bankalara Göre Daha Elverişlidir.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	18	18,0	18,0
Katılmıyorum	29	29,0	47,0
Kararsızım	8	8,0	55,0
Katılıyorum	28	28,0	83,0
Kesinlikle Katılıyorum	17	17,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarının uygunluk, rahat erişilebilirlik (ör. Araç park imkânları, konfor vs.) yönünden diğer bankalara göre daha elverişli olduğu ile ilgili soru sorulduğunda; %47'si olumsuz, %8'i kararsız, %45'i olumlu cevap vermiştir. Katılımcıların %47'si olumsuz yanıt verirken %45'inin olumlu cevap vermesi tezat bir durumu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 23: Samimi ve Yardımsever Personele Sahiptir.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,0	2,0
Katılmıyorum	7	7,0	9,0
Kararsızım	4	4,0	13,0
Katılıyorum	41	41,0	54,0
Kesinlikle Katılıyorum	46	46,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarının samimi ve yardımsever personele sahip olması ile ilgili soru sorulduğunda %9'u sahip olmadığını, %4'ü kararsız olduğunu, %87'si sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu katılım bankası personellerinden memnundur.

Tablo 24: Zarar Etme İhtimalini Bilsem De Katılım Bankalarını Tercih Ederim.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	13	13,0	13,0
Katılmıyorum	19	19,0	32,0
Kararsızım	19	19,0	51,0
Katılıyorum	33	33,0	84,0
Kesinlikle Katılıyorum	16	16,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara zarar etme ihtimalini bilseler de katılım bankalarını tercih edip etmeyecekleri ile ilgili soru sorulduğunda %32'si tercih etmeyeceğini, %19'u kararsız kalacağını, %49'u yine de tercih edeceğini belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğunu oluşturan %49'luk kısım zarar etme ihtimaline rağmen bu bankaları tercih etmektedir.

Tablo 25: Katılım Bankalarını Diğer Bankalara Göre Daha Güvenilir Buluyorum.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	4,0	4,0
Katılmıyorum	6	6,0	10,0
Kararsızım	7	7,0	17,0
Katılıyorum	59	59,0	76,0
Kesinlikle Katılıyorum	24	24,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarını diğer bankalara göre daha güvenilir bulup bulmadıkları sorulduğunda %10'u bulmadığını, %7'si kararsız olduğunu, %83'ü bulunduğunu belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluk kısmı olan %83'ü diğer bankalardan daha güvenilir buldukları için tasarruflarını değerlendirirken bu bankaları tercih ettiklerini belirtmektedir.

Tablo 26: Katılım Bankaları Diğer Bankalara Göre Daha Cazip Kredi ve Ödeme İmkânları Sağlamaktadır.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	4,0	4,0
Katılmıyorum	14	14,0	18,2
Kararsızım	9	9,0	27,3
Katılıyorum	54	54,0	81,8
Kesinlikle Katılıyorum	19	19,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarının diğer bankalara göre daha cazip kredi ve ödeme imkânları sağlayıp sağlamadıkları ile ilgili soru sorulduğunda; %18'i olumsuz, %9'u kararsız, %73'ü olumlu yanıt vermiştir. Bunun üzerine katılım bankaları diğer bankalara oranla daha cazip kredi ve ödeme imkânları sağladığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 27: Katılım Bankalarının İşlem Maliyetlerinin Diğer Bankalara Göre Daha Düşük Olacağını Düşünüyorum

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	6,0	6,0
Katılmıyorum	14	14,0	20,0
Kararsızım	17	17,0	37,0
Katılıyorum	43	43,0	80,0
Kesinlikle Katılıyorum	20	20,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarının işlem maliyetlerinin diğer bankalara göre daha düşük olup, ilgili soru sorulduğunda %20'si düşük olmayacağını, %17'si kararsız olduğunu, %63'ü düşük olacağını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu bu bankaların işlem maliyetlerini diğer bankalara göre daha düşük bulmaktadır.

Tablo 28: Katılım Bankaları Diğerlerinden Daha Çok Kazanç Sağlar.

	Katılımcı Sayısı	Y. Dağılım	K. Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	4,0	4,0
Katılmıyorum	11	11,0	15,0
Kararsızım	14	14,0	29,0
Katılıyorum	56	56,0	85,0
Kesinlikle Katılıyorum	15	15,0	100,0
Toplam	100	100,0	

Katılımcılara katılım bankalarının diğerlerinden daha çok kazanç sağlayıp sağlamadığı ile ilgili soru sorulduğunda %15'i sağlamadığını, %14'ü kararsız olduğu, %71'i sağladığı yönünde cevap vermiştir. Bu tablodan Katılım bankalarının daha çok kazanç sağladığı için diğer bankalara oranla daha çok tercih edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

VII. SONUÇ

Katılım bankacılığı faizli sistem yerine kâr-zarara katılma esasına göre çalışan, her türlü bankacılık faaliyetlerini yapabilen bir bankacılık modeli olarak yer almaktadır. Katılım bankalarının tercih edilme nedenleri arasında İslami şartlara uygun olarak işlemesi, faizin yer almaması ve hizmet kalitesi gibi faktörler yer almaktadır. Bu faktörlerin önemini ölçmek için Çorum ilinde bulunan 5 katılım bankası yatırımcısına anket çalışması yapılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma verileri SPSS programı ile analiz edilmiştir.

Katılım bankası müşterilerinin bu bankaların faizsiz bankacılık anlamına geldiğini bildikleri ve yapılan anket sonucunda yatırımcıların %77'lik bir kısmın bu bankaların İslami şartlara uygun olduğunu düşünmektedir. Ayrıca yatırımcıların %85'i katılım bankacılığını inançlarından dolayı tercih ettiğini belirtmiştir. Konvansiyonel yani faizli esasa göre çalışan banka ile Katılım Bankaları arasında tercih etmek zorunda kaldıkları takdirde tercihlerini İslami şartların uygunluğu nedeniyle bu bankaları seçmektedir.

Katılım bankalarında kredi kullanımında nakit paranın yer almaması, kredi kullanımında faizin olmaması ve ürün ve hizmet çeşitliliğinin diğer konvansiyonel bankalara göre daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu bankalarda kârla beraber zarar etme ihtimali olmasına rağmen yatırımcılar tasarruflarını bu bankalarda değerlendirmektedir. Yatırımcıların

%85’lik bir kısmı diğer bankacılık işlemlerini de yani kredi kartı, havale vb. işlemleri de bu bankalarda gerçekleştirmektedir. Tasarruf sahipleri yatırım yaparken o ildeki katılım bankalarını bilmekte ve kendilerine uygun olan bankayı seçmektedir. Bu bankaları seçerken ev ve iş yerine yakınlık faktörü gözetenmediği ve ayrıca katılım bankalarına rahat erişe bilirlilik yönünden diğer bankalardan bir farkı bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Çoğu yatırımcı katılım bankalarını güvenilir arkadaş ya da çevrenin tavsiyesiyle keşfetmektedir. Katılım bankası tercihinde yatırımcılar diğer bankalara göre bu bankaları daha güvenilir bulmaktadır. Ayrıca daha cazip kredi ve ödeme imkânlarının olması, işlem maliyetlerinin daha düşük olması ve diğer bankalara oranla daha fazla kazanç sağlaması bu bankaları seçmelerine neden olmaktadır.

KAYNAKÇA

- ALBARAKA.(2018), ‘Albaraka Türk Katılım Bankası A.S. Faaliyet Raporu’, erişim tarihi: 05 Ocak 2018. <https://www.albaraka.com.tr/albarakayi-taniyin.aspx>,
- AKTEPE, İ. E. (2002). *İslam Hukuku Çerçevesinde Finansman ve Bankacılık*. İstanbul: Bilge Yayınları.
- EMEÇ, Ö. (2014). Katılım Bankacılığının Tarihi ve Geleceği. *İşletme Şehir Üniversitesi İşletme Enstitüsü İşletme Tezsiz Yüksek Lisans Programı Bitirme Projesi* .
- ERDAŞ, M. L. (2015, Kasım 21-23). Katılım Bankalarının Kâr Dağıtım Metodları ve Bankacılık Sektöründeki Yapısal Analizi. *Sakarya Üniversitesi Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finans Kongresi*, 4(4), 82-97.
- KAYA, F. (2012). *Bankacılık Giriş ve İlkeleri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- KAYA, Ö. (2010). Katılım Bankacılığının Gelişimi ve Türk Bankacılık Ssitemi İçerisindeki Etkinliğinin Araştırılması. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- KUVEYT TÜRK. (2018), ‘Kuveyt Türk Katılım Bankası A.S. Faaliyet Raporu’, erişim tarihi: 05 Ocak 2018. <https://www.kuveytturk.com.tr/arama?keyword=faaliyet%20raporu>
- ÖZGÜR, E. (2007). Katılım Bankalarının Finansal Etkinliği ve Mevduat Bankaları İle Rekabet Edebilirliği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi*.

- SARI, B. (2010, Ocak). Türkiye'de Faizsiz Bankacılık Sektöründe Müşteri Memnuniyeti ve Banka Tercihleri Üzerine Bir Uygulama. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Uluslararası İşletme Yüksek Lisans Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- SÜMER, F., & ONAN, F. (2015). Dünya'da Faizsiz Bankacılığın Doğuşu, Türkiye'deki Katılım Bankacılığının Gelişme Süreci ve Konvansiyonel Bankacılıktan Farkları. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 296-308.
- ŞAHİN, E. (2007). Türkiye'de Düünden Bugüne Katılım Bankaları. *Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Türkiye Finans. (2018), 'Türkiye Finans Katılım Bankası A.S. Faaliyet Raporu', erişim tarihi: 06 Ocak 2018. <https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/turkiye-finansi-taniyin/Sayfalar/turkiye-finansi-taniyin.aspx>.
- Vakıf Katılım. (2018), 'Vakıf Katılım Bankası A.S. Faaliyet Raporu', erişim tarihi: 06 Ocak 2018. <https://www.vakifkatilim.com.tr/tr/yatirimciiliskileri/Documents/faaliyet-raporu2016.pdf>,
- Ziraat Katılım. (2018), 'Ziraat Katılım Bankası A.S. Faaliyet Raporu', erişim tarihi: 06 Ocak 2018. http://www.ziraatkatilim.com.tr/2016_Yili_Faaliyet_Raporu/pdf/tr-ziraat.pdf